

Franckesche Stiftungen zu Halle

Panacea Apostasiæ: To gest, Lekarstwj proti Odpadlstwj

Vedel, Nicolaus

Lessné, 1631

Kapitola. IV.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

[urn:nbn:de:gbv:ha33-1-228786](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:ha33-1-228786)

Kapitola III. 131

ch gſau: gni rukau pſiſné ſpravedi-
noſti nezníſnau.

Záſtĕru poſlednj (kteráz v tom
záleží/ že ſe prn ſrdcem pravda Křſto-
va věſtiti nemůže/ byt pak vſtup pozapře-
ná byla) niže ſpravíme. Nebo to geſt
nomé Satanovo oſhídlo, kterýmž lidi na
věſti vſhluge **gatoh** vyznávání ſger-
né Wjny nebylo nerohnutedlné k ſpaſe
ni poſtebné, a wedlé toho časem ſe opu-
ſtiti mohlo.

Kapitola IV.

Čtverá Záſtĕra: Wjdný Čtĕrwe ſpůsob; a Papſe-
jenců ſtĕſtí.

S Čtĕrnítnj ſpůsob Čtĕrwe myſl
mnohých nemalo vráží/ a k od-
padlſtví přivozuge. Nebo akoli ně-
kdy poſoge gatkéhož takéhož vžívá/ na
věſtím roſſat dſle/ křſtí a protiwenſtví
poddána geſt. Eſtaſtnj gegi ſpůsob
přjbytnj geſt/ křſtí wlaſtnj gegi geſt a
D ij. přiro-

ptirožen. Odtudž gde/ se nnněgšich
 časů ne gen nižšího a prostředního losu
 lidé/ ktekž se Ewangeliu Ewarého
 přidržegi/ ale y Beliká Knížata a wzá-
 cni rodowé/ od nepřátel neyhorší wěcy
 snášegi. Nebo aby nepřátelé prawdy
 Národy wěckich snáze podmaniti/ swo-
 bodu wstřnauti/ statky rozchwatati/ z-
 la pomordowati mohli: libilo se jim
 vo Dyošlechánowštu se zachowati /
 kteržž o byčeg měl plnění Cyrke od
 předních a wzácných Mužů začinati/
 naděgi mage (podle swědecwí Hysto-
 rne Cyrkewní) že ty přemoha jiné sna-
 dně l' wůli své přiwede. (Euseb. li. 8.
 c. 4. Niceph. l. 7. c. 23.) A odtudž ne-
 scislně mnoho zlého postlo: wywrácení
 měst/ zpustění kragin/ porracení důstog-
 nosti/ stráta statků/ záhuba těl/ a co toli
 bíd wygmenowáno býti máže. A tenž
 způsob gest Ewangelického Náboženství:
 gejšo naproti tomu Papežencům wse-

cto

Čto ktwete/s wěššim ščěstim nežby sami
téměr žadati/ nercyli nadati se mohli.
Odkudž to gde/ že necoliko sami oni po-
dlé ščěstí toho oChrkwi sandi/ a gi sobě
přiwlastňugi/ ale také mnozi od Dábo-
ženstwi/ kterěž tak mnohým bjdám a
šfaužením poddáno gest, odstúpugi.

Nic wšak méně/položjmelí wěc tu na //
sprawedliwau wáhu, poznáme to praw-
dě že wznámánj prawdy opauššino bž
ti pro bjdň ten Chrkwe spůsob nemá.
Nebo mimo to což sine w prroni R ni-
že wřázali, (Wiz lib: 1. c. 5.) že ščěstí ne-
přátel na wřzkém místě stogi/ a žalost-
ň chl mjet bude(odkudž následuge/ že
poněwadž ščěstí gegich stálě není/ žádnž
tak nesmyslnž bžti nemá/ aby tñ powr-
chnjm pomigegichm ščěstím potažen
gsa k gegich straně se obrátil:) mimo to
prawjm wěděti také náleži/ že křže Chr-
kwe ta powaha gest/ že raděgi nás w wy-
znánj Swatého Ewangeliwm tworditi.
nežli od něho wěsti má.

D. ul.

Předně

Předně jagistě, Syn Boží časně
 předpověděl / že takový způsob Chřtwe
 Zákona nového bude. Nebo tot gest
 to, čímž chřel aby se zřsobili ti, kterých k ně-
 mu přistupovali: gakž se znáti dáwá z
 onoho na hůte činěného kázanj: w kte-
 rémž protiwensstwi, chudobu, pláč, a wse-
 ligatá sřaužení pobožným zvěstuge.
 (Mat. 8.) Aginde, kdž Vědlníkům o
 bídách a sřauženích / kterých mstáti mě-
 li předpovidal / přidáwá: Ale tyto wě-
 cy mluwil sem wám / abyřte kdž
 přigde ten čas / rozpomenuli se že
 sem gá to mluwil wám. (Jan.
 16. 4.) Pevčuge také, že wlastnost
 prawého Náboženstwi ta gest / že bez křti-
 že bñti nemůž: Žesna (pry) gest brá-
 na / a aužká cesta / kteráž wede k žiwos-
 tu. (Mat. 6. 13. 14.) A S. Pa-
wel wřazuje / že Geisř Křstus / a to
 Wřisřowanj / (1. Kor. 2. 2.) spolu
 stoji.

krog. Těh. Zadne se nepohybug
 od wiry / w takowych těch ssa-
 žených. Nebo y sami wite / že sme k
 tomu postaweni. Geste zagiste
 když sme v was byli / předpowydali
 sme wám / že budeme ssaženi / gakež
 se y stalo / gakež wije. (1. Tes 3. 3. 4)
Uopět. Musíme strže mnohá ssa-
 ženi wjeti do Kralowstwj Božjho.
 (Skut. 14. 22.) Kdyby Ewange-
 lium bylo předpowědělo časné sřestí / a
 na místo toho mimo wšecku naděgi a
 sliby baučto, ssaženi a protivensstwj
 na nás se walila: rubnychom přičinu mě-
 li Bčeni to opustiti. Ate že časné a
 swětle o křži nám oznámil: žádné giste
 přičiny nemáme / pročnychom se Bčeni
 toho vzdalonali / kteréž předpowědělo
 to což se děae: Nacež hledě S. Petr di /
 Nymilegši, nebudiž wám diwný ten
 přislyš na was oheň / pro zřuslenj

Q. iiii.

was //

wás / gako by se wam něco nowého
přihodilo. (1 Petr 4. 12.) Mybrž
dívne a nowěbn nám býti mělo / kdyby
Chrtwe způsobil w šťasti swětšě záležel.

Peněwadž tedh Ewangeltum o způso-
bu nassě nā předoznamuge / a peněwadž
se nám tak gakž od Krysta a Apostola
předpowědjino gest, přiházj: to samo
nás w pravém nassem Náboženstwi v-
tworjowati, a w gistorč geho mocně vzi-
stowati má: y mimo to přičiny posth-
tati / abychom se časně proti trpkostem
křiže ohražowali / a bidný tento žiwot po-
střebami (genž v Wěte, Trpěliwosti, Stá-
losti, Horliwosti, y Potěšení záležejí.)
zachystáwali. Tak se stane / že když wlna
biti na nás dorážeti budau podiváče-
ní nebudeme / ale stáli a nepohnutelní
také y tehdaž když se nemůjce banke roz-
máhati budau, gako škála ostogime.
Tak skussením vlastním shledáme / že
pravě gest což Dawid S. prwá /
Blahoslawný gest ten Muž / kte-

rehož

Kapitola IV.

189

těhož ty cwičis Hospodine, a i Zákona svého geg wyrocuges / aby mia
způsobil pokog před časem ižym: a i
by iatim wykopána byla bezbožniská
gama. (Zal. 94. 12. 13.)

To gest gedno.

Druhé, Meloliby aneb opustěno,
aneb w podezřeni bráno býti Nábožen-
stwi náše proneksti / kteráž se ho přidrže
gi: což bude s Chřtewi, kteráž hned od po-
čátku svého nestišlým at tak dím po-
kussením poddána byla / gat sama o se-
bě wyznáwa: Welicet sau mne sružo-
wali hned od mladosti mé (Zal. 129. 1.)

Kdo newi, že starého Zákona Chřtewi
prawa byla, y od Národů okolních rozliče-
ná ssažení snáštěla? Kdo newi, že Apo-
stoli a Bědlných Krystowi prawí au-
domě / a předni w Chřtewi té w níž Pán
sám / gatož o hlawa gegi předčil, byli?
Gatš pat způsob / gat hlawn, tak audí
gegí by? gatá protivenstwi a ssažení
až

až do smrti vyšáli? Kdo také gest
 kdožby newěděl, gať vkrutně od Pohan-
 stvích Ešaků jmstána byla hned w dětin-
 stwí swém Nového Zátona Eyrkew?
 gať tam oblať swědků? gať mnoho fr-
 we wylito? Kteřessliž, že měla proto
 zatvržena / neb w pochybnost brána býti?
 Náboženstwí pat Modláků a protivnj-
 ků že pravé bylo?

Z těchto věcí znáti se dáwa / že ti
 kdož wzynáwání S. Ewangeliu na
 přičinau bsd, kterěž prawau Eyrkew wu-
 kol a wůkol obkličugi, odmítagi; ti sa-
 mým tjm potupugi (což hrozně gest) w
 samého Božího Syna / w spolu s ním
 wssecky křetíž hned od počátku swěta w
 něho wětili / a audowě Eyrkwe té na
 kterěž ramenau břemeno křiže wstawič-
 ně leželo, byli.

Zkerj. Popatřimeli na přičiny bsd
 něho toho gegiho wůsobu / opět porou-
 míme, že se tjm k Odpadlstwí wěsti dáti
 nemáme. W prawdě, kdyby w ša-
 lesněm

lešněm včeni, (z něhož nás Papežency
neprávě natiskají/) nekeřs těch příčina
vězela, o všem že bychom povinni byli
od roznání našeho y hned bez prodle-
vání vpustiti. Ale poněwadž milost
Boží naše Náboženství pravě / Pa-
pežské pak falešně, bezbožně, modlářské
pověrné gest: náleží gisté nám v něm
stále trvati / gakkoli ono s těžšími odpo-
ry wšdycky zápasiti mus.

Poněwadž tedy z milosti Boží pří-
čina ta gest přeč: máme kráče příčin
pravě sfažení Ekrwe / aby odtud parr-
ně bylo / že ony ne t Dopadlství / ale t
stálosti nám napomáhají. Gedna
tedy příčina záleží w nepřátelství / kte-
rěž gest mezy hadem a ženau / mezy
semenem hadowým / a mezy seme-
nem žen. (Gen. 3. 15.)

Druhá gest při Světu; Vyšše z
světa byli, (di Krystus) svět což geho
gest milowalby: že pak negste z svě-
ta

ga/ ale gá i swolta wywolil sem wás,
 protož wás swět nenáwidj. (Jan. 15.
 19.)

Ekci na nás záleží/ kterýž
 hříchů našich hněw Boží na hlavu
 naše přimoláwáme/ odkudž to gde/ že
 začasté vřdu nepřátelům našim paussit.
Ap ty rozhněwals se/ tdi Zlatáš pro
 to že sme hřešili. (Isak. 64. 1.) A
 Daniel: Shřešili sme a přewráceně
 sme činili/ bezbožnost sme páchali/ a
 protivili sme se/ a odwrátili od přiká
 zanj twých/ a soudů twých. 11. Protož
 Pán splnil každé slovo své/ kterč
 mluwil proti nám. (Dan. 9. 5. 12.)

A tot Cerkew obhčegně w proti-
 wensstwach poznáwala; že gmenowitě hří-
 chowé gegi přičinau gsau lžých wěch.
 Odkudž gde poněwadž hřichowé naši
 w přičině gsau bíd našich/ že tedh ne od
 prawého Náboženstwi/ ale od nepobož-
 něho žiwota, wřhosti bráti máme.

Alle

Kapitola IV.

193

Ale mimno my ptičiny giná také gest.
 a to nehměšši a hlawni; Je Bůh gme-
 nowitě/ kterč podlé své Diconské t-
 nám náklonnosti/a spaseni nasseho ža-
 dosti/obrátiť vsyluge skutčivě sprave-
 dlnosti/kterčch proti nám vbohm hti-
 snižám vřivá, kspasnedlnému létakstwi-
 gim; dussm nassim ždrawi působ; od-
 kud; bhwá/ Je tdykoli Bůh saubn své
 proti Chřwi koná/ Sprawedlnost a
 Polog sobě wespoleť poljbeni dá-
 wagi. (Zal. 85. II.) Tím jagistě
 spůsobem nás napraviti/a blaudich na-
 cessu nawrátiti chce, nám tak wstřic wy-
 cházegē/ abychom do ohně wěčného po-
 hlawně nepadli. Dopauští tedy ná-
 nás protiwně wěch gako něgokau ostrau-
 žymu, kterážbn w nás čerwivěgich se-
 mena žlch žádosti/ glich léto přede-
 stlch pohodli nap'odilo, mrtwila: na-
 proti tomu pak, wnitřni člowěk aby se za-
 hřel, hřliwau pobožnosti a t Bohu mi-
 losti, y wěčného žiwora žádosti se rozní-
 ti.

194

al. A tím se způsobem všea nášše
od něho zkussuge/ trpělivost a potora ro
nás sformuge/ naděge cwičij. Nebo po
něwadž všech těchto ctností moc a mō-
ně pravá, když v nás léto gest (štěstí)
wymizuge a rozpáchá: navroci tomu
pak odpornost času ro pčináši/ aby ssa-
žení působilo trpělivost/ trpělivost
zkussenj/ zkussenj naděgi (Řim. 5. 3. 4)

Odkudž igewné gest; že Pán
toho miluge / toho třešce: a sswihá
každého kteréhož za syna přijímá.
Třešce nás ro věcech převzitečných/
totiž k tomu abychom došli účastno-
sti swatosti geho. (Žid. 12. 6. 10.)
Když býváme třešćáni/ ode Pána bý-
wáme povčowáni/ abychom s swě-
tem nebyli potupeni. (2 Kor. 11. 31.)
A za tout přičinou, nemohu než vřivo-
menantí vřlechtile ono místo/ kterěž ga-
lo drahá perla Machabeyští knihy (1-
nat

Kapitola IV.

195

nal hyc Apokryffy) ozdobuge. Pteod-
 kládá tam Episkopatel pŕičinných bŕd
 a protivensŕej hroznych / kterých tehdá
 tlačily Eŕtkeř Zidomŕŕau / geŕŕto se gi-
 nŕm Náródám, kterých se proti Boŕimu
 lidu postavovali, toŕŕečo podlé vůle da-
 ŕilo. Napomínám (přp) těch kterých
 by tuto knihu čeli / aby chaulostivj ne
 byli přičinai těžŕostí těch / ale rozwa-
 ŕovali je ty poŕutj ne f zahynuti / a-
 le pro poctivenj Náródu nasseho
 wzloženy byty. Poboŕnj ŕagistě je
 ne nadŕauhy čas nechávanj bywagi
 ale hned vpadagi w poŕutj / geŕŕ to
 ŕnamenjm welikého dobrodinj Boŕj-
 ho. Nebo neŕat gaŕo na giné Ná-
 rodj čelá dŕauhoŕŕowjwagičj Pán /
 aŕby doplnili hŕjchj, aby ge trestal;
 ne ŕat prawjm o nás vsaudil, aby te-
 přw fdyjby nad wrch wzěŕŕli hŕjcho-

R ij.

wé

wě nássi/ potom nad námi mřít.
 Protož ačkoli milosrdenstwj od nás
 neodgjmá/ awšak cwiče, w těžkostech
 neopaušsij lidu swěho. (2 Mach. 6. 12.
 1. 3 14. 15. 16.) A odrudě gde/ že křij
 křerž Pán na ramena Eškwe wzkřá-
 dá/ wlastně se ssauženjm a bidau gme-
 nowati nemá: poněwadž horlivě té lá-
 sty křerauž Nebestě Dtec swě miluge,
 znamenj a důwodem gest: atak spasy-
 tedlně owoce plobi. Protož S. Pa-
 wel to w počtu Božich darů a dobrodi-
 nj postládá/ kdž k Filipensskm pisse:
 Wám gest to z milosti dáno pro Křp-
 sta/ abyssie netoliko w něho wěřili/ a/
 le také pro něg y trpěli. (Filip. 1. 29.)
 Známe to syc/ že Křstowu foruny tr-
 nj rozmazanému tělu těžké a nepřige-
 mné gest/ a ge bolestně bode/ atak y pobo-
 žnému w pravdě člowěku strach vříná/
 si/ dokudž sobě dříve wsecko wssudn be-
 dlivě rozmáží, srdce na refa Křestanské

Kapitola IV.

197

ho přináležejícího nemáme: a však
naposledy poznává v skutku / že pravě
gest což Apollol praví: že Každé tres //
stání / k dň přistomné gest / neždá se by
ti potěšené / ale smutné: než potomě
rozkošné ovoce spravedlnosti přiná
š / čím křesťby vněm potěšení byli.
(Žid. 12. II) Přibáží se tedy

světjchmu / totěž co někomu genuš noha,
a nespůsobného sedění. strne Kdň žagi-
sté giti chce / chti z počátku bolest; ale
kdň se noha zase zpraví / volně a bez
bolesti chodí. Ten tžž způsob gest Syn-
nů Božich / že gim kříž nemáo odporně
břmá / prvé než k sobě přigdan / a mysl
od Ducha Božeho probuzenau magice
všecku věc bedlivě vtváží.

A z tétož Boží dobročinnosti to ade
že kříž pobožným není k hanbě / ale k slá-
vě. Nebo posvěcen gest Synem Božím
křesťž geg sám na svých ramenau nese
a zveleben nejčistších mučedlníků trvělá

A. iij.

nošil //

wostj / ktekjŕ ja wŕŕlechitau wěc sobě po-
kládali / geg wedlě Šŕimona Eŕre-
nensŕěho ja Krystem něsti. tak ŕe Křij
synům Boŕim / giněho nic není než oděto
frášnj / kterŕŕ abŕ pro swau pocitwost s
nim společnj měli. Wůdce spaseŕnj ge-
gich chce. (Žid. 2. 10)

Wřistwuge k tomu / ŕe Pán řdy-
koli Eřřem nawřřřwuge / gi mjrně tre-
ŕce. Anjŕ ŕagistě celěho Izraele na
pauřřř swěta tohoto bige / ale čářřtu lidu
w pokogi chowá / abŕ chŕŕ ŕřřodau mau-
drořřt nabŕwali / nechřřě gili gegich přjřla-
dem ŕahynauti: (1. Kor. 10. 13.) Wř
brŕŕ řěch samŕŕch / kterěŕ sobě ŕ pocit synů
řwŕŕch k řřřřřnj objřř / nikoli nad moŕ-
nost gegich nepokauřřř / ŕŕŕbrŕ Duchem
řwŕŕm gich pořřyluge / potěřřuge / a roŕwe-
ŕeluge / aro tau giřřotau / řřřrauŕ wědi ŕe
gŕau Synowě Boŕi / a ŕe miřřugjčŕm
Boha / wřřřěčŕ wěčŕ napomáhagi k
dobřřemu. (Řjm. 8. 27.) A tak
gim

Kapitola IV.

199

gim Pisseň nowau w usta w kládá/
(Žalm. 40. 4.) a působí/ aby ležati
svému Nebeskému dyky činili/ a tím po-
slusnějši na potom hlasu geho byli.
Tak že w té částce naprosto ginh způsob
gest Chřtwe/ nežli Měšce: Proto že
ona nikdy tak hrozného zarmění nepo-
tuge/ aby wždy nadje gasných paprsků
Slunce svého (genž gest Krystus Be-
žijš) na sobě neměla.

A wždy Smoté Boží/ že gim
Koruna gistně se chová/ kdyby zde
bog wyborný dobogovali. K tomu
tagisté Pán směřuje obzvláště/ když
k bogování wogsta swá wtvodí; aby
gmenovitě koruny života wčného do-
sáhli Witězové. Kdož se tedy diwiti
byde že newěticj zde na světě fweran?
Kefněš snad, di Muž swatý/ Proč
se bezbožnj radugj? Proč sřkwošnost
promozugj? proč také semnau nepras-
cugj? Proto/ že ti fterjš se k Koruně

K iij.

nepo-

nepodepsali/ pracowati a bogowati
powinni negsauti kceri na plac ne-
wystaupili/ ti se olegem nemaji/ pra-
chem se neposypaji. Kterym se cho-
wa slawa/ tech ceká křiwda (Am-
brof. lib. 1. Offic. c. 16.)

Y Poněwadž takowá gest moc
křiže/ kteráž na každého následownika
S. Ewangelium wyládan bhwá:
preč tedy od nás takowé nesmyslné
a bláznové myšleni: Jeby gmenowitě
Ewangelium opustěno/ a Nábeženstwí
Papežské/ kteráž časů těchto protwitati
se jda, obliženo býti mělo.

Kapitola V.

Uvoľazne příčina Páta: Wěcy žé a odporné, kte-
réj každý z osobna z wznamatá podnětati musí
gmenowitě, Smrt. Wězení, Strá a škatt a rožáno-
sti, Chudoba, Zbawení pohodi, naposledy Exilium.

Ne snadně se widi, oč tu nepřes-
te činiti gest: Je gmenowitě ne tak
welegný Chřtwe způsob, Dd